

DATOS IDENTIFICATIVOS

Fundamentos de tipografía

Materia	Fundamentos de tipografía			
Código	P06G450V01204			
Titulación	Grao en Deseño			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Debuxo			
Coordinador/a	Dopico Castro, Marcos			
Profesorado	Dopico Castro, Marcos			
Correo-e	mdopico@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral A materia de Fundamentos da tipografía aborda os principios fundamentais da tipografía e a composición de texto para a gráfica e o deseño, en soportes analóxicos e dixitais. O fío conductor é o da tipografía como ferramenta de comunicación, con múltiples derivacións que implican a letra como elemento expresivo, como xeradora de identidade gráfica así como as cuestións máis técnicas de configuración do texto nas diferentes subdisciplinas do deseño, como o deseño editorial, a identidade corporativa, a gráfica para moda, o embalaxe, a sinalética, e os soportes dixitais. A materia tamén abarca a xestión da tipografía dixital, os seus formatos, a loxística e a súa aplicacións nos principais software de edición gráfica para o deseño.

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código				
A5	Desenvolver aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B2	Ser capaz de organizar e planificar			
C3	Coñecer os fundamentos estéticos do deseño (morfoloxía, estrutura, cor, espazo, volume, tectónica, tipografía e composición).			
C6	Coñecer os fundamentos e os principios que rexen o uso da tipografía, así como os criterios tecnolóxicos e conceptuais que rexen o seu deseño e a súa utilización. Coñecemento da historia da tipografía e do papel que xogou na evolución do deseño gráfico e editorial ao longo das épocas.			
D2	Saber comunicarse de forma oral e por escrito en lingua galega.			

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Identificar a orixe dos tipos móbiles de imprenta, a súa evolución histórica e as posteriores tecnoloxías da fotocomposición e a tipografía dixital. Recopilar as principais fundicións tipográficas contemporáneas.	A5	B7	C2	
			C3	
			C5	
			C6	
Coñecer a anatomía das letras e glifos e as súas implicacións formais e estéticas na aplicación da tipografía a un proxecto de deseño gráfico. Aplicar a tipografía en diferentes contextos de uso e disciplinas.	A1	B3	C3	D1
	A5		C6	D2
				D4
Clasificar as diferentes tipoloxías de tipografías e os seus criterios.		B2	C2	D4
			C3	D5
			C5	D6
			C10	

Aplicar correctamente a tipografía na configuración de textos e experimentar tecnicamente os aspectos da microtipografía e a macrotipografía.	A3	B1	C1	D1
	A4	B2	C2	D2
	A5	B3	C3	D3
	A5	B4	C3	
		B5	C4	
		B6	C5	
		B7	C6	
		B8	C6	
		B9	C7	
		B10	C11	
		C14		
Definir os aspectos legais e de xestión da tipografía como software, dereitos de autor, licenzas de uso, tipografía de código aberto e industria do deseño e distribución de tipografía.	A4	B1	C1	D1
	A5	B2	C4	D3
		B2	C5	D4
			C6	D5
			C10	D9

Contidos

Tema

Bloque 1: A tipografía como ferramenta de comunicación	<p>Concepto de caligrafía, lettering e tipografía</p> <p>Usos e formatos da tipografía nos seus contextos de uso (Display/Text). Tipografía para comunicar e tipografía para crear identidade.</p> <p>Uso da tipografía nas subdisciplinas do deseño gráfico: Identidade, sinalización, embalaxe, editorial, web e deseño de interfaces. Casos de estudio de proxectos con protagonismo preferente da tipografía en diferentes disciplinas.</p>
Bloque 2: Fundamentos de composición da tipografía	<p>Cómo funciona a tipografía. A idea de Gutenberg, dos tipos móbiles ao tipos dixitais.</p> <p>O alfabeto e a letra.</p> <p>A composición do alfabeto (letras, signos numéricos, puntuación, símbolos, diacríticos, mayúsculas, minúsculas, versalitas, ligaduras[]).</p> <p>A letra e a súa forma. Partes fundamentais e medidas básicas. Forma e contraforma. O concepto de glifo e o seu espazo.</p> <p>Clasificacións tipográficas. Términos tipográficos: Familias, fontes e estilos. Altura x, eixo, peso e contraste. Redonda, condensada, expandida. Tipos size-specific.</p> <p>A palabra</p> <p>Mecanismos de lectura</p> <p>O corpo da letra.</p> <p>Espaciado entre letras e palabras.</p> <p>Kerning e tracking</p> <p>A liña e o párrafo</p> <p>Composición de textos en párrafos e columnas. Alineación, separación de párrafos, viudas e orfas, partición de palabras. A interliña e a lonxitude da liña.</p> <p>Xerarquías e escalas tipográficas tipográficas: Titulares, subtulares, pes de foto e páxina[]</p> <p>Textura e color tipográfico.</p> <p>A retícula tipográfica</p> <p>Columnas, medianiles, márxes, módulos.</p> <p>Reticulas de texto e imaxe.</p>

Bloque 3: Tipoloxías tipográficas

Casos de estudio de tipografías por tipoloxía. Análise das principais tipografías da historia do deseño e alternativas contemporáneas en casos de uso.

Tipografías romanas, xeométricas, lineais grotescas e neogrotescas, humanísticas, modulares e display. Análise dos clásicos e dos novos deseño contemporáneos.

Evolución, panorama actual e novos conceptos e usos da tipografía contemporánea nos novos entornos de comunicación. Fontes variables, size-specific, webfonts[]

Selección e combinacións posibles de tipografías.

Bloque 4: Xestión da tipografía dixital

Breve percorrido polos sistemas de composición tipográfica. Metal, madeira, fotocomposición, follas transferibles, curvas bezier dixitais.

Formatos dixitais da tipografía. Formatos OpenType Desktop e Webfonts.

Xestión de fontes dixitais nos sistemas operativos

Fundicións tipográficas e deseñadores/as de tipografía. Casos de estudio destacados.

Tipos de licenzas de uso da tipografía.

Bloque 5: Composición con software de Deseño

Opcións de maquetación e composición da tipografía en Illustrator/InDesign. Taller de composición de tipografía dixital.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	30	40
Estudo de casos	5	20	25
Resolución de problemas de forma autónoma	25	55	80
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Proxecto	2	0	2
Presentación	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre os diferentes aspectos da tipografía e a composición de texto. Explicación das directrices para a elaboración por parte do alumnado dos diferentes traballos e proxectos ao longo do curso.
Estudo de casos	Análise de casos de estudio relevantes do deseño gráfico e o uso da tipografía, coa finalidade de coñecer, interpretar e reflexionar sobre diferentes solucións de deseño aplicadas en proxectos reais e que sirvan como bases teóricas e conceptuais nos proxectos propios.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa tipografía. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado deberá resolver de maneira autónoma unha serie de exercicios propostos, sendo supervisados polo profesor segundo as características específicas de cada exercicio plantexado.
Probas	Descrición
Proxecto	A realización dun proxecto final será supervisada polo profesor, tendo en conta a organización da información, a comunicación e as resolucións formais e conceptuais do mesmo. O alumnado afrontará as actividades necesarias e a resolución de problemas nun proxecto final da materia guiado polo profesor.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado deberá resolver unha serie de exercicios propostos, sendo supervisados polo profesor tendo en conta as características específicas de cada exercicio planteado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado deberá resolver diferentes exercicios plantexados ao longo do curso relacionados cos bloques temáticos	40	A5 B2 C3 C6
Proxecto	O alumnado deberá realizar un proxecto final que aborde todos os aspectos da materia	40	A5 B2 C3 C6
Presentación	O alumnado realizará unha presentación do seu proxecto apoiado en medios audiovisuais	20	B2 D2

Outros comentarios sobre a Avaliación

Convocatoria ordinaria

A avaliación realizarase de forma continua ao longo do cuadrimestre.

A asistencia ás clases será obrigatoria no modelo de avaliación continua, así como a entrega de todos e cada un dos traballos propostos. Realizarase por parte do profesorado o seguimento da asistencia ás clases e a participación activa nas mesmas.

A avaliación continua realizarase en base ás metodoloxías/probas indicadas e o seu porcentaxe de cualificación:

Plantexaranse a resolución de problemas e/ou exercicios a desenvolver tanto no aula como a través do traballo autónomo do/a estudante, e a súa cualificación suporá un 40% da nota final.

Como último traballo, plantexarase un proxecto final que implique a demostración da adquisición de todos os coñecementos da asignatura de forma progresiva e que suporá un 40% da nota final.

Tamén se realizará unha exposición por parte do/a estudante ante o/a docente e o resto do grupo de estudantes dos resultados do proxecto, o que suporá o restante 20% da nota final da asignatura.

Avaliación global

Para aqueles alumnos/as que se lles conceda a opción de avaliación global, a proba de avaliación consistirá na entrega de todos os problemas e/ou exercicios do cuadrimestre, así como a entrega do proxecto final e a realización dunha presentación o día da proba.

As ponderacións das cualificacións serán as mesmas que na avaliación continua.

- Resolución de problemas e/ou exercicios 40%
- Proxecto 40%
- Presentación 20%

Convocatoria extraordinaria de xullo

No caso de non superar a materia na convocatoria ordinaria, o/a estudante deberá presentarse á convocatoria extraordinaria de xullo, que consistirá na elaboración previa de todos os problemas e/ou exercicios do cuadrimestre, así como na entrega do proxecto final e a súa presentación.

As ponderacións das cualificacións serán as mesmas que na avaliación continua.

- Resolución de problemas e/ou exercicios 40%
- Proxecto 40%
- Presentación 20%

Pódense consultar as datas de avaliación na páxina web da titulación: <https://deseno.uvigo.gal/horarios-CALENDARIOS-AVALIACIONES-GD-GAL/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cyrus Highsmith, **Entre Párrafos: Fundamentos de Tipografía**, 9788496657380, Campgràfic, 2015

John Kane, **Manual de tipografía**, 978-84-252-2512-3, Gustavo Gili, 2012

Enric Jardí, **Cincuenta y tantos consejos sobre tipografía**, 9788425233395, Gustavo Gili, 2021

Jost Hochuli, **El detalle en la tipografía**, 9788496657038, Campgràfic, 2007

Philipp Luidl, **Tipografía Basica**, 9788493344610, Campgràfic, 2004

Bibliografía Complementaria

Emil Ruder, **Manual de Diseño tipográfico**, 968-887-200-8, Gustavo Gili, 1992

Horacio F. Gorodischer, José Scaglione, **Legibilidad y tipografía. La composición de los textos**, 9788496657571, Campgràfic, 2020

Paul McNeil, **The visual history of type**, 978-1-78067-976-1, Laurenc King, 2017

Daniel Rodríguez-Valero, **Manual de tipografía digital**, 9788496657465, Campgràfic, 2016

Raquel Marín Álvarez, **Ortotipografía para diseñadores**, 84-252-3471-9, Gustavo Gili, 2013

Gary Hustwit, **Helvetica Film**, Swiss Dots / Veer, 2007

Jonathan Hoefler, **Abstract: El Arte del Diseño. Diseño tipográfico: Jonathan Hoefler**, Netflix, 2019

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Diseño de identidades/P06G450V01210

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Teoría, crítica e historia do deseño II/P06G450V01202

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Fundamentos do deseño I/P06G450V01104

Fundamentos do deseño II/P06G450V01108

Teoría, crítica e historia do deseño I/P06G450V01101